

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta (HE 230/2018 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Lakialoite LA 51/2016 vp Jari Myllykoski vas ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 52/2016 vp Lenita Toivakka kok ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 53/2016 vp Antero Laukkanen kd ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 54/2016 vp Kimmo Kivelä ps ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 55/2016 vp Maria Guzenina sd ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 56/2016 vp Mats Löfström r ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 57/2016 vp Touko Aalto vihr ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 58/2016 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 24/2018 vp Arto Satonen kok ym. Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun muuttamisesta

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- lakivaliokunta LaVL 33/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Sofia Aspelund, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Katri Kummoinen, oikeusministeriö
- lakimies Sanna Atrila, Finanssivalvonta
- tilastopäällikkö Katri Kaaja, Tilastokeskus
- yliaktuaari Timo Ristimäki, Tilastokeskus
- tutkijatohtori Karoliina Majamaa, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
- lakimies Paula Hannula, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- maajohtaja Kim Ahola, IPF Digital Finland Oy
- varatoimitusjohtaja Hannu Heliö, LähiTapiola Rahoitus Oy
- toimitusjohtaja Jari Kivihuhta, Nordea Rahoitus Suomi Oy
- lakiasiaan päällikkö Juuso Jokela, Suomen Asiakastieto Oy
- toimitusjohtaja Juha A. Pantzar, Takuusäätiö sr
- toimitusjohtaja Pekka Rissa, Autoalan Keskusliitto ry
- lakimies Teemu Nieminen, Autotuojat ja -teollisuus ry
- lakimies Antti Laitila, Finanssiala ry
- toimitusjohtaja Elli Reunanen, FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
- lakimies Timo Niemi, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- asianajaja Olli Pohjakallio, Suomen Asianajajaliitto
- johtaja Jennie Flink, Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry
- professori Tuomas Ojanen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- Suomen Pankki
- American Express
- Ferratum Finland Oy
- Mastercard Finland
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Velkaneuvonta ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevaa lukua, asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevaa lukua sekä sopimuksen sovittelua ja tulkintaa koskevaa lukua. Lisäksi muutettaisiin korkolakia, saatavien perinnästä annettua lakia ja oikeudenkäymiskaarta. Muutosten pääasiallisena tavoitteena on vähentää kalleimpien kuluttajaluottojen aiheuttamia velkaongelmia.

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

Ehdotuksen mukaan korkokatto laajennettaisiin koskemaan kaikkia kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan luvun soveltamisalaan kuuluvia luottoja. Korkokatto määriteltäisiin nykyisestä luoton todelliseen vuosikorkoon pohjautuvasta korkokatosta poikkeavasti siten, että laissa asetettaisiin yläraja nostetulle luotolle perittäväälle korolle. Tämän lisäksi rajattaisiin oikeutta periä kuluttajalta muita luottokustannuksia. Niin ikään rajoitettaisiin oikeutta periä kuluttajalta kuluja maksuajan pidentämisestä. Hintasääntelyn laajentamisella pyritään kohtuullistamaan markkinoilla tarjolla olevien kuluttajaluottojen hinnoittelua ja vähentämään kuluttajaluotoista aiheutuvia velkaongelmia. Korkokattomallin muutoksella pyritään siihen, että sääntely olisi nykyistä tehokkaampaa ja sen noudattaminen ja valvonta yksinkertaisempaa. Tavoitteena on myös lisätä luottojen hinnoittelun läpinäkyvyyttä.

Jos luotonantaja tai luotonvälittäjä rikkoo korko- tai luottokustannuskattoa koskevaa sääntelyä, kuluttajalta ei saisi ehdotuksen mukaan periä korkoa tai muita luottokustannuksia lainkaan. Hintasääntelyn rikkomisen seuraamusten tiukentamisella pyritään tehostamaan sääntelyn noudattamista.

Kuluttajansuojalain sopimuksen sovittelua ja tulkintaa koskevaan lukuun ehdotetuilla muutoksilla pyritään saattamaan kansallinen lainsäädäntö vastaamaan Euroopan unionin kuluttajansuojalainsäädäntöä ja samalla selkeyttämään oikeustilaa. Oikeudenkäymiskaassa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä tarkemmin siitä, mitä seikkoja kuluttajaluottosopimukseen perustuvaa saamista koskevassa haastehakemuksessa tulisi ilmoittaa. Viimeksi mainitulla muutoksella pyritään yksinkertaistamaan kuluttajaluottoihin liittyvän pakottavan sääntelyn huomioon ottamista ja samalla vähentämään kantajille ja tuomioistuimille aiheutuvaa työtä.

Lisäksi ehdotetaan, että korkolaki ja saatavien perinnästä annettu laki olisivat velallisen hyväksi pakottavia myös silloin, kun kyse on elinkeinonharjoittajan kuluttajalle välittämästä luotosta, jonka myöntää joku muu kuin ammattimainen luotonantaja. Uudistuksen tarkoituksena on parantaa vertaislainaa ottaneen kuluttajavelallisen asemaa.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä syyskuuta 2019.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 24/2018 vp ehdotetaan kiellettäväksi eräiden korkeariskisten kulutusluottojen markkinointi säätämällä kuluttajansuojalain 7 lukuun uusi 8 a §.

Lakialoitteissa LA 51—58/2018 vp ehdotetaan säädettäväksi eräin rajauksin korkokatto alle 2 000 euron suuruisiin luottoihin muuttamalla voimassa olevaa kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:ää.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Lähtökohdat. Hallituksen esityksen tavoitteena on vähentää korkeakorkoisiin kuluttajaluottoihin liittyviä velkaantumisongelmia. Helposti haettavat ja laajasti markkinoidut vakuudettomat kulutusluotot ovat syventäneet ja pitkittäneet kuluttajien velkaantumisongelmia. Luoton saamisen

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

helppous on vaikeuttanut kuluttajien velkaantumisen hallintaa, kun aikaisempia luottoja on voinut hoitaa yhä uusilla luotoilla.

Kuluttajien kiihtyvän velkaantumisen ongelma tunnistettiin jo useita vuosia sitten. Kesäkuussa 2013 tuli voimaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 17 a §:ään sisältyvä korkokattosäätely. Tuolloin korkeakorkoisten pienlainojen määrä väheni ja samoin niistä perittävät luottokustannukset. Pikaluottomarkkinat muuttuivat kuitenkin melko pian: tarjonta siirtyi suurempiin, yli 2 000 euron ylittäviin limiittiluottoihin ja osittain myös ns. vertaislainoihin. Lainsäädännön muutoksilla ei ole kaiken kaikkiaan saatu taitettua korkeakorkoisiin pienlainoihin liittyvän velkaantumiskehityksen suuntaa.

Talousvaliokunta pitääkin nyt ehdotettua sääntelyä tervetulleena todeten kuitenkin, että tämä sääntely ei edelleenkaan yksinään ratkaise ongelmavelkaantumisen juurisyytä eikä muutosten voida odottaa aiheuttavan välittömästi velkaantumistilastojen kohentumista. Esitetyt muutokset ovat kuitenkin välttämätön elementti lainsäädännön uudistusten kokonaisuudessa. Talousvaliokunta pitää selvitettyinä, että torjuttavan ongelman luonteesta johtuen korkokattosäätelyä tulee tiukentaa hallituksen esityksessä ehdotetusta jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyllä tavalla.

Talousvaliokunta esittää hallituksen esityksen hyväksymistä muutettuna, neljän lausuman hyväksymistä ja lakialoitteiden hylkäämistä seuraavin perustein:

Lakivaliokunnan lausunto. Lakivaliokunta on talousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa (LaVL 33/2018 vp — HE 230/2018 vp) käsitellyt ehdotettua sääntelyä oman toimialansa kannalta keskittyen erityisesti velkaantumiskehityksen vaikutuksiin tuomioistuinjärjestelmään, ulosottoon ja maksukyvyttömyysmenettelyihin. Valiokunta on ehdottanut 4. lakiehdotukseen lisättäviksi kohtia, jotka koskevat luottosopimuksen ehtoja. Talousvaliokunta pitää ehdotuksia kannattavina ja esittää kyseistä lakiehdotusta muutettavaksi lakivaliokunnan ehdottamalla tavalla, yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selvitetyllä tavalla. Lakivaliokunta on lisäksi ehdottanut täysistunnolle esitettäväksi kolmea lausumaa. Viitaten lakivaliokunnan lausuntoon talousvaliokunta jakaa lakivaliokunnan käsityksen lausumien tarpeellisuudesta ja esittää niiden hyväksymistä.

Lakivaliokunnan kantaan yhtyen talousvaliokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto seuraa tämän uudistuksen toimivuutta ja vaikutuksia kohtuuttoman korkeakustannuksisten kuluttajaluottojen tarjontaan ja hintoihin sekä ryhtyy välittömästi lisätoimiin, jos tämä osoittautuu tarpeelliseksi. (*Valiokunnan lausumaehdotus*)

Lakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota myös pienituloisten ulosottovelallisten asemaan ja esittänyt suojaosuutta koskevan lainsäädännön kokonaisarviointia. Talousvaliokunta pitää tätä tärkeänä huomauttaen, että korkeakorkoiset pienlainat vaikeuttavat erityisesti pienituloisten henkilöiden taloudenhallintaa ja velkakierteestä ulospääsyä. (*Valiokunnan lausumaehdotus*)

Sopimusehtojen kohtuuttomuus. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että sääntelyn ulkopuolelle tulisi jättää vakiosopimusehdot, jotka koskevat sopimuksen pääkohteen

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

määrittelyä, hinnan tai korvauksen riittävyttä tai vastineena toimitettavia palveluja ja tavaroita, jos ehdot on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi.

Talousvaliokunta katsoo, että sääntelyn muuttaminen hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla on välttämätöntä siltä osin kuin kyse on sopimusehtodirektiivin soveltamisalaan kuuluvista ehdoista, koska voimassa oleva kuluttajansuojalain 4 lukuun sisältyvä sääntely on ristiriidassa sopimusehtodirektiivin ja sitä koskevan unionin tuomioistuimen vakiintuneen ratkaisukäytännön kanssa. Direktiivin ja sitä koskevan vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaan kohtuuton ehto on jätettävä huomioon ottamatta, jos sopimus voi pysyä voimassa ilman kohtuutonta ehtoa, kun nykyisen kuluttajansuojalain mukaan mahdollista on ehdon sovittelu myös kohtuutonta ehtoa muuttamalla.

Sääntelyn selkeyden ja kuluttajien yhdenvertaisuuden turvaamiseksi samojen seuraamusten tulee koskea kaikkia etukäteen laadittuja ehtoja, joiden sisältöön kuluttaja ei ole voinut vaikuttaa, riippumatta siitä, kuuluvatko ne direktiivin soveltamisalaan vai eivät. Jos näin ei olisi, esimerkiksi etukäteen ilman kuluttajan myötävaikutusta laaditun kohtuuttoman hintaehdon käytön seuraukset riippuisivat siitä, katsotaanko ehtojen olevan selkeät ja ymmärrettävät.

Talousvaliokunta toteaa, että vaikka 1. lakiehdotuksen 4 luvun 2 §:ää sovellettaisiin nimenomaisena säännöksenä vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin, ennen lain voimaantuloa tehtyjä sopimuksia koskisi kuitenkin nykyinen unionin tuomioistuimen ja korkeimman oikeuden ratkaisukäytäntö.

Luottokustannuksen määritelmä. Luottokustannuksilla tarkoitetaan luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluottosuhteen johdosta kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää. Talousvaliokunta huomauttaa, että ehdotettu säännös perustuu voimassa olevaan kuluttajansuojalakiin sisältyvään ja vakiintuneeseen luottokustannusten määritelmään, joka puolestaan perustuu kulutusluottodirektiiviin (2008/48/EY).

Maksuvälineen käytöstä perittävät maksut ovat voimassa olevan lain esitöiden (HE 24/2010 vp) mukaan luottokustannuksia ja niiden rajaaminen hintasääntelyn ulkopuolelle heikentäisi olennaisesti sääntelyn tehokkuutta.

Koska luoton todellinen vuosikorko joudutaan laskemaan tilanteessa, jossa esimerkiksi luoton tarkkaa nostotapaa ei välttämättä vielä tiedetä, todellisen vuosikoron laskennassa käytetään oletuksena luottosopimustyypin yleisintä nostotapaa. Hallituksen esityksen mukainen luottokustannuskatto koskee kuluttajalta tosiasiallisesti perittäviä luottokustannuksia, jolloin sääntelyn piiriin kuuluvina luottokustannuksina olisi pidettävä esimerkiksi luoton nostamisesta aiheutuvia kustannuksia siitä riippumatta, mikä on kuluttajan käyttämä nostotapa.

Se, että laskennassa huomioidaan todelliset kulut, on kuluttajien kannalta eräs keskeisistä parannuksista nykyiseen luoton todelliseen vuosikorkoon perustuvaan malliin nähden. Laatimalla ehdot mahdollisimman yksinkertaisiksi luotonantaja voi pienentää riskiä siitä, että tuomioistuin katsoisi jotkin tietyt kuluerät luotonantajan näkemyksen vastaisesti luottokustannuksiksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

Luottokustannusten enimmäismäärä. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty argumentteja luottokustannusten enimmäismäärää koskevan sääntelyn muuttamiseksi. Hallituksen esityksessä ehdotettu malli on nähty ongelmallisena erityisesti esinevakuudellisten kulutusluottojen suhteen ja etenkin siltä osin kuin esityksessä ehdotetaan 150 euron enimmäismäärää muuna kuin korkona perittäville luottokustannuksille.

Talousvaliokunta tunnistaa, että ehdotettu muutos edellyttäneen toimialalta muutoksia muun muassa hinnoittelurakenteisiin. Enimmäiskorko on kuitenkin niin korkea, että luoton perustamisesta aiheutuvat kustannukset ovat kohtuudella perittävissä koron muodossa. Luotonantajan on myös mahdollista jaksottaa nykyisin yhdellä kertaa perittävät perustamiskustannukset useammalle vuodelle.

Valiokunta muistuttaa, että ehdotetun hintasääntelyn tarkoituksena on, että luoton hinta perittäisiin pääosin korkona ja vähäisemmässä määrin erilaisina euromääräisinä erinä, jotka ovat omiaan hämärtämään luoton lopullista kustannusta ja vaikeuttamaan luottojen vertailua.

Ehdotettua sääntelyä arvioidessaan talousvaliokunta on ottanut huomioon, että sellaiset vakuutustyyppiset maksut, joiden tarkoituksena on luoton kohteen arvon säilyttäminen, eivät kuulu hintasääntelyn piiriin, kuten eivät myöskään luottosopimukseen liittyvien lisäpalveluiden kustannukset, kun lisäpalvelu ei ole edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin. Talousvaliokunta pitää sääntelyn vaikuttavuuden ja luotonantajien tasapuolisen kohtelun vuoksi välttämättömänä, että sääntely ulotetaan koskemaan mahdollisimman laajasti erityyppisiä luottoja, katsoen kuitenkin aiheelliseksi rajata sen ulkopuolelle liikennevälineiden osamaksukauppa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyn perustein.

Maksuajan pidentämisestä perittävät kulut. Maksuajan pidentämisestä perittävien kulujen määrää koskevan rajoituksen tarkoituksena on estää maksuajan pidentämiseen liittyviä kohtuuttomia veloituksia. Kulujen yhteismäärä ei saisi ehdotuksen mukaan ylittää vuodessa 20:tä euroa. Tällä pyritään välttämään maksuajan toistuva pidentäminen toimenpiteestä perittävien kulujen kerryttämiseksi. Säännöstä sovellettaisiin vain kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluviin luottoihin, joihin ongelmat ovat erityisesti liittyneet. Säännös ei koske sitä, onko velallisella velvollisuus maksaa korkoa pidennysajalta. Tarkoituksena ei ole edellyttää, että luotto olisi pidennysajalta koroton.

Korkokatto. Velkomustuomiotilastojen valossa on ilmeistä, että luottoja myönnetään nykyisin myös kuluttajille, joilla ei ole tosiasiallisesti mahdollisuuksia selviytyä takaisinmaksusta, ja että tämä on selvää jo luoton myöntämisen hetkellä. Valiokunta katsoo, että luoton hintaa ei voida loputtomasti nostaa luottoriskin perusteella, vaan luotto tulee jättää myöntämättä, jos luottokelpoisuuden arviointi osoittaa, että velvoitteita ei todennäköisesti tulla täyttämään. Erityisen ongelmallisena talousvaliokunta pitää sellaisia luottoja, joiden markkinoinnissa erityisesti korostetaan erilaisiin takausjärjestelyihin nojautuen, että aikaisempia maksuhäiriöitä ei katsota uuden luoton saamisen esteeksi.

Talousvaliokunta toteaa, että ongelmalliseksi koettu luotonanto on osoittautunut varsin haasteelliseksi sääntelyn kohteeksi. Rahoitusmarkkinoiden joustavuuden säilyttämiseksi ja pääomamarkkinoiden kansainvälisen luonteen vuoksi on ollut tärkeää, että korkeakorkoinenkin luotto on

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

mahdollista silloin, kuin asianmukaiset maksukykykyselyt on tehty. Sääntelyn sisältämiä poikkeuksia ja joustoja on hyödynnetty ja liiketoimintamalleja sopeutettu sääntelyyn kuitenkin tavalla, joka ei ole ollut lainsäätäjän tarkoitus. Valiokunta pitää selvitetynä, että sinänsä kannatettava ja kiirehdittävä positiivinen luottotietorekisteri ei ole riittävä väline käsillä olevan ongelman ratkaisemiseksi. Luotonhakijan velkaantumista ja maksukykyä selvittävät rekisterit ovat tarpeellisia, mutta on selvää, että markkinoilla on myös toimijoita, joiden liiketoiminta ei perustu ensisijaisesti velallisen maksukykyyn, vaan liiketoiminnan kannattavuus rakentuu sille, että luottotappioita kompensoidaan hyvin korkealla korolla. Valiokunta katsoo, että tämäntyyppistä liiketoimintaa saadaan hillittyä ainoastaan laskemalla enimmäiskorkoa niin alas, että luotonantajan on oman toimintansa varmistamiseksi välttämätöntä selvittää luotonhakijan maksukyky. Valiokunta esittää yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selvitetyllä tavalla enimmäiskorkoa laskettavaksi hallituksen esityksessä ehdotetusta.

Seuraamukset. Talousvaliokunta korostaa, että sääntelyn yleisestäävyyden kannalta rikkomisen seuraamuksien on oltava riittävän ankarat. Jos hintasääntelyn rikkominen johtaisi vain korkokaton ylittävien kustannusten hylkäämiseen, säännöksen ennaltaehkäisevä vaikutus jäisi todennäköisesti vähäiseksi. Myös oikeustilan selkeyden kannalta on tärkeää, että seuraamukset ovat yhdenmukaiset riippumatta siitä, onko kyse yksinomaan pakottavan kansallisen lain vastaisesta ehdosta vai samanaikaisesti kohtuuttomasta vakiosopimusehdosta.

Valvonta. Valiokunta katsoo, että luottomarkkinoiden sääntely nykyisellään on jakautunut epätasapainoisella tavalla. Luottolaitostoiminnasta annetun sääntelyn mukaisen toimiluvan nojalla toimivien yritysten ja kevyemmän sääntelyn soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden velvoitteet hakijan maksukyvyyn varmistamiseksi eivät ole tasapainoiset toisiinsa nähden. Ottaen huomioon korkeakorkoisten pienlainojen vaikutukset kansantaloudelle talousvaliokunta pitää tärkeänä, että tällaisten rahoituspalvelujen tarjoajien velvoitteet muun muassa luotonhakijan maksukyvyyn selvittämiseksi ja tämän velvoitteen täyttämisen valvonta järjestetään nykytilaa tehokkaammin. Valiokunta katsoo, että valtioneuvoston tulee selvittää ja laatia tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotta pientenkin rahoitusmarkkinatoimijoiden velvoitteet ja valvonta vastaavat paremmin niiden toiminnan vaikutuksia. Talousvaliokunta esittää harkittavaksi, voisiko Finanssivalvonnalle säädettävät valtuudet olla tarkoituksenmukainen tapa osaltaan hillitä korkeakorkoisten pienlainojen lieveilmiöitä. (*Valiokunnan lausumaehdotus*)

Sääntelyn taannehtivuus. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on nostettu esiin myös sääntelyn ajallinen ulottuvuus; tulisiko sääntely ulottaa koskemaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyjä luottosopimuksia ja erityisesti jatkuvia luottosopimuksia siltä osin kuin lain voimaantulon jälkeen tehdään uusia nostoja. Talousvaliokunta muistuttaa taannehtivan lainsäädännön olevan oikeusjärjestyksessämme poikkeuksellista ja pitää hallituksen esityksessä ehdotettua sääntelyä perusteltuna. Talousvaliokunta huomauttaa lisäksi, että lain voimaantuloa edeltävän luottokannan vaikutuksia voi lieventää myös se, että kuluttajalla voi olla mahdollisuus irtisanoa ja hoitaa epäedullisempi sopimuksensa uuden lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvalla luotolla.

Vaikutukset luottomarkkinaan. Valiokuntakäsittelyssä on esitetty huoli siitä, että muutokset suosivat suurempien ja pitkäaikaisempien luottojen tarjontaa. Suuriin luottoihin liittyvä luottoriski huomioon ottaen ei ole oletettavaa, että ne kuluttajat, joille myönnetään nykyisin joidenkin tuhansien eurojen suuruisia luottoja, ottaisivat jatkossa tuntuvasti suurempia luottoja. Talousvaliokun-

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

ta arvioi, että ehdotetut muutokset aiheuttavat todennäköisesti velkakierteen katkeamisen nykyistä aiemmin, jolloin mahdollisuudet järjestellä velallisen tilanne esimerkiksi yksityishenkilön velkajärjestelyn keinoin paranevat.

Sääntelyn voimaantulo. Velkaongelmien hillitsemisen näkökulmasta on tärkeää saada sääntely voimaan mahdollisimman pian. Koska ehdotukseen ei sisälly taannehtivuutta, ennen lain voimaantuloa tehtävät sopimukset jäävät tämän sääntelyn ulkopuolelle. Luotonantajille jää kuitenkin aikaa sopeuttaa toimintansa uusiin säännöksiin. Talousvaliokunta pitää esitettyä voimaantu-loajankohtaa edellä mainitut seikat huomioon ottaen tasapainoisena.

Muut toimet. Voimassa oleva kuluttajaluottojen hintasääntely on vuosien varrella tehtyjen täydennysten johdosta muodostunut osin vaikeaselkoiseksi ja paljon poikkeuksia ja määritelmiä sisältäväksi. Siltä osin kuin määritelmät ja reunaehdot ovat peräisin EU-sääntelystä on kansallinen harkintavalta rajallinen, mutta siltä osin kuin hintasääntelystä on kansallisesti mahdollista säätää valiokunta katsoo, että hallituksen esitys vastaa tunnistettuun sääntelytarpeeseen varsin tarkoituksenmukaisella tavalla. Talousvaliokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn käsitykseen, jonka mukaan käsillä oleva lainsäädäntöehdotus voi olla riittämätön kitkemään velkaantumiskehitykseen liittyviä ongelmia, ja pitää selvänä, ettei se tule yksinomaisten toimenpiteiden ratkaisemaan velkaantumisongelmaa, vaan myös muita toimia tarvitaan. Sosiaalisen luotonuksen saatavuutta kattavasti koko maassa tulee edistää. Lisäksi talousvaliokunta kiirehtii vireillä olevan positiivien luottotietorekisterin mahdollistavan lainsäädännön valmistelua.

Lakialoitteet. Talousvaliokunta on tarkastellut vireillä olevia lakialoitteita ja todennut niiden sisältämien muutosehdotusten pyrkivän samaan päämäärään kuin nyt käsillä oleva hallituksen esitys. Aloitteiden mukaiset säännökset eivät ole kuitenkaan toteutettavissa samanaikaisesti hallituksen esityksessä ehdotetun sääntelyn kanssa. Valiokunta pitää hallituksen esityksessä ehdotettua sääntelyratkaisua tarkoituksenmukaisempana tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ja siten ehdottaa lakialoitteiden hylkäämistä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta

3 §. Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa. Uudessa 3 §:n 4 momentissa suljettaisiin uuden luottokustannusten enimmäismäärää koskevan 17 a §:n ulkopuolelle osamaksukaupat, joissa kaupan kohteena on liikenteen palveluista annetussa laissa tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävä liikenneväline, kuten auto tai vene, siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen. Kyseessä on soveltamisalapoikkeus, ja sitä on tulkittava suppeasti.

Osamaksukaupan määritelmä sisältyy kuluttajansuojalain 7 luvun 7 §:n 5 kohtaan, ja sillä tarkoitetaan sellaista tavaran kauppaa, jota koskevan sopimuksen mukaan hinta suoritetaan maksuerissä, joista yksi tai useampi eräänny sen jälkeen, kun tavara on luovutettu kuluttajalle (ostaja), ja jossa elinkeinonharjoittaja (myyjä) on pidättänyt itselleen joko oikeuden tavaran takaisin ottamiseen, jos ostaja laiminlyö hänelle sopimuksesta johtuvan velvollisuuden täyttämisen, taikka omistusoikeuden tavaraan siihen asti, kun joko koko hinta tai ainakin määrätty osa niistäkin mak-

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

sueristä, jotka erääntyvät tavaran luovuttamisen jälkeen, on suoritettu. Jotta poikkeussäännös tulisi sovellettavaksi, kyseessä tulee siis nimenomaan olla liikennevälineen osamaksukauppa siihen liittyvine omistuksenpidätys- tai takaisinottoehtoineen.

Hintasääntelyn kiertämisen estämiseksi säännöksessä mainittaisiin vielä erikseen, ettei soveltamisalapoikkeusta sovelleta silloin, kun kuluttajalla on sopimuksen perusteella oikeus nostaa myös rahavaroja. Tällaisessa tapauksessa luottokustannusten enimmäismäärää koskeva säännös tulisi siis sovellettavaksi sopimukseen.

Liikennevälineiden osamaksukaupan rajaaminen luottokustannusten enimmäismäärää koskevan sääntelyn ulkopuolelle ei merkitse sitä, että näiden luottojen hintataso olisi kohtuullista asettaa luottokustannuksia koskevan sääntelyn soveltamisalaan kuuluvien luottojen hintatasoa korkeammalle. Rajauksen tarkoituksena on yksinomaan mahdollistaa nykyisenkaltaisen, ennen muuta euromääräisiin kuluihin pohjautuvan hinnoittelurakenteen säilyttäminen liikennevälineiden osamaksukaupassa.

17 a §. Luottokustannusten enimmäismäärä. Talousvaliokunta katsoo, että kohtuuttomilla ehtoilla tarjottaviin pienlainoihin perustuvaa liiketoimintaa saadaan hillittyä ainoastaan laskemalla enimmäiskorkoa niin alas, että luotonantajan on oman toimintansa turvaamiseksi välttämätöntä selvittää luotonhakijan maksukyky, kun huomattavan korkealla korolla ei pystytä enää kompensoimaan luottotappioita. Valiokunta esittää enimmäiskorkoa laskettavaksi hallituksen esityksessä ehdotetusta 30 prosentista 20 prosenttiin.

Säännökseen sisältyvää enimmäismäärää punnitessaan talousvaliokunta on monia osatekijöitä punnitessaan ottanut huomioon erityisesti seuraavat seikat:

- korkeakorkoisten pienlainojen vaikutukset yksilötasolla elämänhallinnan kannalta;
- yleisen velkaantumiskehityksen vaikutus kansantalouteen, kun maksuhäiriömerkintä kaikkine vaikutuksineen koskee jo satojatuhansia kansalaisia;
- kuinka nopeasti toimialalla on pystytty luomaan uusia, lainsäädännön vähimmäisvaatimukset täyttäviä toimintamalleja; ja
- käsillä oleva lainsäädännön kiristyminen ei välittömästi vaikuta olemassa oleviin luottosuhteisiin eikä niihin henkilöihin, jotka ovat jo joutuneet maksukyvyttömyysmenettelyihin näiden luottojen seurauksena.

4. Laki oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n muuttamisesta

5 luku. Riita-asian vireillepano ja valmistelu

3 §. Ehdotetussa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n 2 momentissa ei edellytetä erillisenä kohtana luoton koron ilmoittamista eikä myöskään sen yksilöimistä, mistä eristä vaaditut luottokustannukset ja muut kustannukset koostuvat. Nämä seikat ovat merkityksellisiä arvioitaessa sitä, onko luottokustannusten enimmäismäärää koskevaa sääntelyä noudatettu. Näin on erityisesti ottaen huomioon, että jos jo nostetulle luotolle perittävä luoton korko on sovittu sallittua suuremmaksi, sekä korkovaatimus että muut luottokustannuksia koskevat vaatimukset on 1. lakiehdotuksen 7 luvun 17 a §:n 4 momentin mukaisesti hylättävä kokonaisuudessaan. Vastaavasti on tehtävä, jos muut luottokustannukset ylittävät sallitun enimmäismäärän.

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

Vaikka voidaan katsoa, että luottokustannusten enimmäismäärää koskevan sääntelyn noudattamisen arvioimiseksi tarpeellisten tietojen ilmoittamista voidaan edellyttää jo voimassa olevan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n 1 momentin nojalla, lakivaliokunta on pitänyt selkeyssyistä perusteltuna, että kuluttajaluottosopimukseen perustuvien saamisten osalta edellä mainittujen seikkojen ilmoittamista edellytetään nimenomaisesti pykälän uudessa 2 momentissa.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta on esittänyt talousvaliokunnalle, että pykälän 2 momenttiin lisätään seuraavat uudet kohdat:

”3) luottosopimuksen mukainen luoton korko;

4) luottokustannukset ja muut kulut yksilöityinä;”

Momenttiin lisättävien uusien kohtien vuoksi hallituksen esitykseen sisältyvien 3 ja 4 kohdan numerointi muuttuu kahta suuremmaksi.

Voimaantulosäännös. Lisäksi 5 luvun 3 §:n 1 momentin uudet kohdat on tarpeen ottaa huomioon tämän lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen 3 momentissa, jotta niitä sovelletaan lain voimaantulon jälkeen vireille tulevaan asiaan vain, jos vaatimukseen sovelletaan myös 1. lakiehdotukseen sisältyvää kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:ää. Lisäksi voimaantulosäännöksen 1 momenttiin sisältyvä viittaus lain 5 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohtaan tulee tarkistaa koskemaan kyseisen momentin 5 kohtaa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 230/2018 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 230/2018 vp sisältyvät 1. ja 4. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää lakialoitteisiin LA 51—58/2016 vp, 24/2018 vp sisältyvät lakiehdotukset.

Eduskunta hyväksyy 6 lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotukset)

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 4 luvun 1 ja 2 §, 7 luvun 6 ja 17 a § sekä 7 a luvun 31 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 luvun 1 § laeissa 1259/1994 ja 1072/2000 ja 2 § laissa 1259/1994, 7 luvun 6 § laeissa 746/2010 ja 851/2016 ja 17 a § laissa 207/2013 sekä 7 a luvun 31 § laissa 851/2016, sekä

lisätään 7 luvun 3 §:ään uusi 4 momentti ja lukuun uusi 17 b § seuraavasti:

4 luku

Sopimuksen sovittelu ja tulkinta

1 §

Jos tässä laissa tarkoitetun sopimuksen ehto on kuluttajan kannalta kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, ehtoa voidaan sovittaa, jollei 2 §:stä muuta johdu, tai se voidaan jättää huomioon ottamatta. Sopimuksen ehtona pidetään myös vastikkeen määrää koskevaa sitoumusta. Kohtuuttomuutta arvioitaessa otetaan huomioon sopimuksen koko sisältö, osapuolten asema, sopimusta tehtäessä vallinneet olot ja, jollei 2 §:stä muuta johdu, olojen muuttuminen sekä muut seikat.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ehto on sellainen, että sopimuksen jääminen voimaan muilta osin muuttumattomana ei ole ehdon sovittelun vuoksi kohtuullista, sopimusta voidaan, jollei 2 §:stä muuta johdu, sovittaa muiltakin osin tai se voidaan määrätä raukeamaan.

2 §

Jos 1 §:ssä tarkoitettu sopimusehto on laadittu etukäteen ilman, että kuluttaja on voinut vaikuttaa sen sisältöön, on mainittua pykälää sovellettaessa noudatettava tässä pykälässä säädettyjä rajoituksia.

Jos ehto sopimusta tehtäessä vallinneissa olosuhteissa on ollut kohtuuton, ei ehdon kohtuuttomuutta myöhemmin arvioitaessa saa kuluttajan vahingoksi ottaa huomioon olosuhteiden muuttamista.

Kohtuuton ehto on jätettävä huomioon ottamatta ja sopimus jätettävä voimaan muilta osin muuttumattomana, jos se voi sellaisenaan pysyä voimassa.

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

7 luku

Kuluttajaluotot

3 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa

Tämän luvun 17 a §:ää ei sovelleta osamaksukauppaan, jossa kaupan kohteena on liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävä liikenneväline siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen. Jos kuluttajalla on sopimuksen perusteella oikeus nostaa myös rahavaroja, mainittua pykälää kuitenkin sovelletaan.

6 §

Luottokustannukset ja korko

Luottokustannuksilla tarkoitetaan tässä luvussa luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluotosuhteen johdosta kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää; luottokustannuksiin luetaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden lisäpalveluiden kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin.

Luottokustannuksiin ei lueta:

- 1) luoton hoitamiseen käytettävästä tilistä perittäviä kustannuksia, jos tilin avaaminen on vapaaehtoista ja kustannukset on sopimuksessa eritelty;
- 2) kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja;
- 3) notaarikuluja.

Todellisella vuosikorolla tarkoitetaan tässä luvussa korkoprosenttia, joka saadaan laskemalla luottokustannukset vuosikorkona luoton määrälle lyhennykset huomioon ottaen. Todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Luoton korolla tarkoitetaan tässä luvussa korkoa, joka ilmoitetaan nostetun luoton määrään vuositasolla sovellettuna kiinteänä tai vaihtuvana prosenttilukuna.

17 a §

Luottokustannusten enimmäismäärä

Kuluttajan nostamalle luotolle perittävää luoton korkoa ei saa sopia 20:tä prosenttia suuremmaksi.

Jos kuluttajan on sopimuksen mukaan maksettava muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja luottokustannuksia, näiden määrä ei saa ylittää päivää kohden 0,01:tä prosenttia luottosopimuksen mukaisesta luoton määrästä tai luottorajasta luottosopimuksen voimassaoloajalta.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, muiden luottokustannusten enimmäismäärä voidaan sopia 5 euroksi edellyttäen, että luottoaika on sopimuksen mukaan vähintään 30 päivää. Ku-

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

luttajan 2 momentin perusteella maksettavaksi tulevat kustannukset eivät saa ylittää 150:tä euroa vuodessa, eikä luottokustannuksia saa periä kuluttajalta ennakolta pidemmältä kuin vuoden ajalta.

Jos luotonantaja tai luotonvälittäjä rikkoo, mitä tässä pykälässä säädetään, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan.

Mitä 2—4 momentissa säädetään, ei koske luottokustannuksina pidettäviä vakuutusmaksuja, jos vakuutuksen tarkoituksena on luoton vakuuden arvon turvaaminen.

Jos kuluttaja maksaa luoton enneaikaisesti takaisin, sovelletaan 2 ja 3 momentin estämättä, mitä 27 ja 28 §:ssä säädetään. Jos luotto eräännytetään, sovelletaan 2 ja 3 momentin estämättä, mitä 35 §:ssä säädetään.

17 b §

Maksuajan pidentämisestä perittävät kulut

Maksuajan pidentämisestä ennen saatavan erääntymistä saa periä kuluttajalta enintään 5 euroa edellyttäen, että maksuaika pitenee vähintään 14 päivällä. Kuluttajalta tällaisista toimista perittävien kulujen yhteismäärä ei saa kuitenkaan ylittää vuodessa 20:tä euroa.

7 a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

31 §

Kuluttajaluottoja koskevien säännösten soveltaminen

Asunto-omaisuuteen liittyviin kuluttajaluottoihin sovelletaan lisäksi 7 luvun 1 §:n 3 ja 4 momenttia ja 13, 13 a, 15, 16 ja 16 a §:ää, 17 a §:n 1—5 momenttia, 18, 19 ja 23 §:ää, 24 §:n 1, 2 ja 4 momenttia sekä 25, 26 ja 30—35 §:ää. Lisäksi asuntovakuudellisiin kuluttajaluottoihin sovelletaan mainitun luvun 39 ja 40 §:ää. Mainitun luvun 17 a §:n 1—5 momenttia ei kuitenkaan sovelleta esinevakuudelliseen asuntoluottoon.

Asuntoluottosopimuksessa voidaan 7 luvun 24 §:n 1 ja 2 momentin estämättä kuitenkin sopia, että luotosta kuluttajan maksettavaksi tuleva korko ei muutu, jos viitekoron arvo on pienempi kuin nolla. Jos kuluttaja maksaa asunto-omaisuuteen liittyvän kuluttajaluoton enneaikaisesti takaisin, sovelletaan mainitun luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä tämän luvun 19—21 §:ssä säädetään. Jos asunto-omaisuuteen liittyvä luotto eräännytetään, sovelletaan 7 luvun 17 a §:n 2 ja 3 momentin estämättä, mitä mainitun luvun 35 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevaan sopimukseen sovelletaan tämän lain 4 luvun 2 §:n, 7 luvun 17 a §:n ja 7 a luvun 31 §:n asemesta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

Tämän lain 7 luvun 17 b §:ää sovelletaan maksuajan pidentämiseen, joka on tehty tämän lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki

korkolain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkolain (633/1982) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 209/2013, seuraavasti:

2§

Tahdonvaltaisuus

Velvollisuus maksaa korkoa määräytyy tämän lain mukaan, jollei muuta johdu velallisen sitoumuksesta tai kauppatastavasta taikka toisin ole säädetty.

Jos velallisen sitoumus liittyy kuluttajaluottoa tai muuta kulutushyödykettä koskevaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen sopimukseen taikka sellaiseen sopimukseen, jonka perusteella velallinen ostamalla tai vuokraamalla hankkii asunnon itseään tai perheenjäseniään varten, sitoumus on tehoton siltä osin kuin velallinen olisi velvollinen maksamaan enemmän viivästyskorkoa kuin 4 tai 5—11 §:ssä säädetään. Jos velallinen näissä tapauksissa on viivästyksen varalta sitoutunut viivästyskoron sijasta tai sen lisäksi maksamaan provisiota, palkkiota tai vastaavaa suoritusta, sitoumus on tehoton siltä osin kuin viivästyskoron ja mainitun suorituksen yhteenlaskettu määrä ylittää 4 tai 5—11 §:n mukaan lasketun koron.

Tämän lain säännöksiä sovellettaessa kuluttajaluottoon rinnastetaan myös luotto, jonka joku muu kuin elinkeinonharjoittaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä, jos elinkeinonharjoittaja välittää luoton kuluttajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ .
Ennen tämän lain voimaantuloa eräänntyneeseen saatavaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

saatavien perinnästä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 31/2013, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Kuluttajasaatava

Tämän lain säännöksiä sovellettaessa kuluttajasaatavaan rinnastetaan myös luotto, jonka joku muu kuin elinkeinonharjoittaja on myöntänyt kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä, jos elinkeinonharjoittaja on välittänyt luoton kuluttajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ .
Tässä laissa tarkoitettujen kuluttajasaatavien perintään sovelletaan 10 c ja 10 d §:ää vain siltä osin kuin perintätoimet suoritetaan tämän lain voimaantulon jälkeen.

4.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 5 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 439/2018, uusi 2 momentti, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

5 luku

Riita-asian vireillepano ja valmistelu

3 §

Jos saaminen perustuu kuluttajansuojalain 7 tai 7 a luvussa tarkoitettuun kuluttajaluottosopimukseen, haastehakemuksessa on ilmoitettava myös:

- 1) luottosopimuksen mukainen luoton määrä tai luottoraja;
- 2) luottosopimuksen voimassaoloaika päivinä;
- 3) luottosopimuksen mukainen luoton korko;
- 4) luottokustannukset ja muut kulut yksilöityinä;
- 5) luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko;
- 6) onko luottosopimus tehty kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:ssä tai 7 a luvun 15 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Tämän lain 5 luvun 3 §:n 2 momentin 5 kohta tulee kuitenkin voimaan vasta päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tulevaan asiaan sovelletaan 5 luvun 3 §:n 2 momentin 1—4 kohtaa vain, jos vaatimukseen sovelletaan kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:ää, sellaisena kuin se on laissa (/).

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tarkoin kuluttajaluottojen hintasääntelyn vaikutuksia kustannuksiltaan kohtuuttomien kuluttajaluottojen tarjontaan ja hintoihin sekä ryhtyy tarvittaessa välittömästi lisätoimiin.*
2. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi pikaisesti ulosoton suojaosuusjärjestelmän ja yksityishenkilön velkajärjestelyssä velallisen maksukyvyyn arvioinnissa huomioon otettavien velallisen välttämättömien elinkustannusten tason kehittämistarpeet ja valmistelee tarvittavat säädösmuutokset.*
3. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin kuluttajien velkaantumisongelmien ennaltaehkäisyyn ja vähentämisen tehostamiseksi muun muassa arvioimalla maksuhäiriötietojen säilytysaikojen tarkoituksenmukaisuutta ja selvittämällä korkeakorkoisten vakuudettomien kuluttajaluottojen mainonnan rajoittamista sekä selvittää mahdollisuuksia parantaa sosiaalisen luottotuksen saatavuutta.*

Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

4. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti selvittämään ja valmistelemaan lainsäädäntöä, jolla mahdollistetaan Finanssivalvonnan riittävät ja tehokkaat valtuudet valvoa ja sanktioida korkeakorkoisten pienlainojen tarjoajien toimintaa.*
5. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii perusteellisen selvityksen siitä, onko pika-vippijärjestelmä lainkaan tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen, ja ryhtyy selvityksen pohjalta tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin asian vaatimiin toimenpiteisiin.*
6. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kiinnittää huomiota talousosaamisen lisäämiseen eri asteisessa koulutuksessa velkaantumisongelman ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä.*

Helsingissä 27.2.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Martti Mölsä sin
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Touko Aalto vihr
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk (osittain)
jäsen Laura Huhtasaari ps (osittain)
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk (osittain)
jäsen Eero Lehti kok (osittain)
jäsen Lea Mäkipää sin
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Ville Skinnari sd (osittain)
jäsen Joakim Strand r
varajäsen Juhana Vartiainen kok (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller